Lieta Nr. A42352906
A 1559-07/5

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2007. gada 20. septembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese I. Kaļiņina,
ar tulku D. Boldovski,

piedaloties pieteicējam *G.K.*,

2007. gada 3. septembrī atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu pēc *G.K.* pieteikuma par 2007. gada 17. janvāra Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldes lēmumu DK-07-1024-ap un labvēlīga administratīvā akta izdošanu,

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldes (turpmāk arī – atbildētājs) 2006. gada 20. janvāra lēmumu Nr. DK-06-1070-ap pieteicējam atteikts atcelt iepriekš likumā noteiktajā termiņā neapstrīdēto Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldes komisijas personu reģistrācijai pašvaldības palīdzības saņemšanai dzīvokļa jautājumu risināšanā un izslēgšanai no palīdzības reģistra (turpmāk – Komisija) 2005. gada 12. oktobra lēmumu (protokola Nr.35 3.7. punkts), jo pieteicēja iesniegumam netika pievienoti dokumenti, kas mainītu lietas faktiskos apstākļus.

[2] 2006. gada 27. februārī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *G.K.* (turpmāk – pieteicējs) pieteikums, kurā lūgts atcelt Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldes 2006. gada 20. janvāra lēmumu Nr. DK-06-1070-ap un uzlikt par pienākumu atbildētājam pieņemt likumam un faktiskajiem apstākļiem atbilstošāku lēmumu.

Pēc atkārtota atbildētāja atteikuma reģistrēt pieteicēju palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai sociālajās dzīvojamās mājās, pieteicējs 2007. gada 12. februārī iesniedza pieteikuma papildinājumu administratīvajā lietā Nr. A42352906, lūdzot atcelt 2006. gada 20. janvāra Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldes lēmumu Nr. DK-06-1070-ap, atcelt Rīgas domes Komunālā departamenta 2007. gada 17. janvāra lēmumu Nr. DK-07-1024-ap un uzlikt par pienākumu atbildētājam pieņemt likumam un faktiskajiem apstākļiem atbilstošāku lēmumu, izvērtējot pieteicēja iesniegumos norādīto, reģistrēt pieteicēju dzīvokļu palīdzības saņemšanai ar datumu, kad pieteicējs pirmo reizi griezās pie Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldes.

Pieteicējs pieteikumā un pieteikuma papildinājumā norāda uz šādiem apstākļiem.

Kopš 1988. gada pieteicējs nakšņo vai nu Rīgas patversmē, vai mēģina sarunāt gultas vietu pie paziņām, draugiem. Tomēr pieteicējam, kļūstot vecākam un arī pieteicēja veselības stāvoklim pasliktinoties, dzīvot bez pastāvīgas pajumtes ir neiespējami. 2005. gada 1. septembrī ar pieteicēju tika noslēgts Dienesta dzīvojamas telpas īres līgums, kas bija spēkā līdz 2006. gada 1. februārim. Pieteicēja rīcībā tika nodota telpa */dzēsta adrese/*, Rīgā. Šī telpa atrodas dienesta viesnīcā, kuras īpašnieks nevēlas līgumu pagarināt.

Rīgas Domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvalde atsaka pieteicējam palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā, jo uzskata, ka viņu rīcībā nav jaunas informācijas, lai šo palīdzību sniegtu, un tā kā pieteicējam jau 2005. gada 28. oktobrī ir atteikts, tad nav pamata pieteicēja lūgumu apmierināt. Pamatojoties uz likuma ,,Par pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 2. pantā noteikto, pieteicējs uzskata, ka atbilst to personu kategorijai, kurām ir tiesības saņemt pašvaldības palīdzību, jo likums nosaka, ka pašvaldības palīdzību šajā likumā noteiktajā kārtībā saņem: personas, kuras ar dzīvojamo telpu nodrošināmas pirmām kārtām (l4. pants).

Pieteicējs uzskata, ka nepastāv šķēršļi, lai pieteicējam likumā noteiktajā kārtībā tiktu piešķirtas tiesības īrēt dzīvokli vai sociālo dzīvokli, jo pieteicējs ir trūcīgs un ir izteicis vēlmi īrēt šādu dzīvokli.

[3] Atbildētājs tiesai sniegtajā rakstveida paskaidrojumā pieteikumā ietverto prasījumu neatzīst, balstoties uz šādiem argumentiem.

Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvalde sniedz palīdzību iedzīvotājiem dzīvokļu jautājumu risināšanā saskaņā ar likumiem „Par palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā", ,,Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām mājām", „Par dzīvojamo telpu īri" un Rīgas domes 2005. gada 12. jūlija saistošajiem noteikumiem Nr. 6 „Personu, kurām nepieciešama palīdzība dzīvokļa jautājuma risināšanā, reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtībā" (turpmāk – Saistošie noteikumi).

Pieteicējs 2006. gada 10. janvārī iesniegumā Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldei lūdza risināt jautājumu par tiesībām saņemt sociālo dzīvokli un 2006. gada 20. janvārī atbildes vēstulē Nr.DK-06-1070-ap saņēma skaidrojumu par normatīvajos aklos noteiktajiem kritērijiem personu reģistrācijai minētās palīdzības saņemšanai, kā arī papildus skaidrojumu par kritērijiem personu reģistrācijai palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai pirmām kārtām. Atbilde tika sniegta vispārējā kārtībā, saskaņā ar likuma ,,Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās" normām. Atkārtoti izskatot pieteicēja iesniegtos dokumentus un Rīgas domes Komunālā departamenta rīcībā esošo informāciju, redzams, ka nav mainījušies apstākļi, kas būtu par pamatu Komisijas 2005. gada 12. oktobra lēmuma atcelšanai vai jauna administratīvā procesa uzsākšanai saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 85. panta pirmo daļu, 87. panta pirmās daļas 1. un 2. punktu. Nevienam no iesniegumiem pieteicējs nav pievienojis dokumentus, kas atbilstu likuma ,,Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām mājām" 5. panta pirmās daļas un Saistošo noteikumu 2.15. punkta nosacījumiem.

Pieteicējs lietai pievienojis starp viņu un SIA ,,Stemina" 2005. gada 1. septembrī noslēgto Dienesta dzīvojamās telpas īres līgumu. Saskaņā ar šo līgumu pieteicēja lietošanā līdz 2006. gada 1. janvārim bija nodota gultas vieta dzīvojamā telpā */dzēsta adrese/*, Rīgā.

Atbildētājs norāda, ka gultas vieta nevar būt par dzīvojamās telpas īres līguma priekšmetu atbilstoši likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 3. pantam.

Rīgas domes Komunālais departaments nevar piekrist pieteicēja norādei uz likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā" 14. pantu. Šā panta pirmās daļas 1. punktā minētā atsauce uz likumu „Par dzīvojamo telpu īri" ir noteikta saskaņā ar 36.1 panta pirmo daļu, kura paredz gadījumus, kad pašvaldībai ir pienākums ierādīt īrniekam un īrnieka ģimenes locekļiem citu dzīvojamo telpu, ja viņi tiek izlikti no dzīvojamās telpas.

Rīgas domes Komunālajā departamentā nav iesniegts apliecinājums tam, ka pieteicējs no dzīvojamās telpas */dzēsta adrese/*, Rīgā, būtu izlikts pamatojoties uz tiesas spriedumu, līdz ar to nav iestājušies faktiskie apstākļi, lai Komisija uzsāktu jaunu administratīvo procesu par pieteicēja reģistrāciju palīdzības saņemšanai dzīvojamas telpas īrēšanai pirmām kārtam, pamatojoties uz likumu „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 14. panta pirmās daļas l. punkta „a" apakšpunktu un Saistošo noteikumu 2.1.1.2. apakšpunktu.

Atkārtoti izskatot pieteicēja iesniegumu ar lūgumu reģistrēt palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai sociālajā dzīvojamā mājā, Komisija 2006. gada 19. jūlijā nolēma atteikt reģistrēt pieteicēju palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai sociālajā dzīvojamā mājā, jo pieteicējs neatbilst likuma „Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām mājām" 5. pantā un Saistošo noteikumu 2.15. apakšpunktā noteiktajām kategorijām. Pieteicējs nav izlikts no dzīvojamās telpas */dzēsta adrese/*, Rīgā, pamatojoties uz tiesas spriedumu par īres maksas un pakalpojumiem un maksas par pakalpojumiem parādu un neīrē dzīvojamo telpu Rīgā vairāk kā trīs gadus, pamatojoties uz īres līgumu, tāpēc nav likumīga pamata viņa reģistrācijai palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai sociālajā dzīvojamā mājā.

Likuma „Par palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā" 11. pants nosaka, ka pašvaldība ir tiesīga izīrēt tai piederošo dzīvojamo telpu vienīgi šajā likumā noteiktajām personām un ievērojot šā likuma, likuma „Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām mājām" un likuma „Par dzīvojamo telpu īri" noteikumus.

Neviens no iepriekšminētajiem likumiem neparedz pašvaldības tiesības īrēt pašvaldības dzīvokli pieteicējam.

[4] Pieteicējs tiesas sēdē pieteikumu uzturēja uz tajā minēto argumentu pamata.

[5] Atbildētāja pārstāvis uz tiesas sēdi nav ieradies. Pārliecinājusies, ka par tiesas sēdes vietu un laiku atbildētājam ir paziņots likumā noteiktajā kārtībā, tiesa uzskata par iespējamo izskatīt administratīvo lietu bez atbildētāja pārstāvja klātbūtnes.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, noklausoties pieteicēja paskaidrojumus un izvērtējusi lietas materiālus, atzīst, ka pieteikums ir apmierināms.

[7] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 250. panta pirmo daļu tiesa, taisot spriedumu, pārbauda, vai administratīvais akts izdots, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus; vai tas atbilst materiālo tiesību normām; vai administratīvā akta pamatojums attaisno adresātam noraidītās tiesības. Bet panta otrā daļa noteic, ka tiesa, vērtējot administratīvā akta tiesiskumu, spriedumā ņem vērā tikai tos apstākļus, uz kuriem iestāde ir atsaukusies administratīvā akta pamatojumā.

[8] Pārbaudot to, vai pārsūdzētais lēmums atbilst materiālo tiesību normām un vai tā pamatojums attaisno adresātam noraidītās tiesības, tiesa konstatē šādus lietas faktiskos apstākļus.

[8.1] Pieteicējs 2005. gada 26. jūlijā ar iesniegumu vērsās iestādē ar lūgumu reģistrēt viņu palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai sociālajā dzīvojamā mājā.

[8.2] Ar Komisijas 2005. gada 12. oktobra lēmumu (protokola Nr.35 3.7. punkts) ir atteikts reģistrēt pieteicēju palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai sociālajās dzīvojamās mājās. Lēmumā tika norādīta tā pārsūdzēšanas kārtība.

[8.3] Ar 2005. gada 28. oktobra vēstuli Nr. DK-05-21572-ap minētais Komisijas lēmums tika nosūtīts pieteicējam ierakstītā vēstulē. Komisijas lēmumā noteiktajā termiņā pieteicējs to neapstrīdēja un 2006. gada 10. janvārī (lietas 10. lapa) vērsās ar iesniegumu Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldē.

[8.4] Ar Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldes 2006. gada 20. janvāra vēstuli Nr. DK-06-1070-ap (lietas 8. – 9. lapa) pieteicējam atteikts atcelt iepriekš likumā noteiktajā termiņā neapstrīdēto Komisijas 2005. gada 12. oktobra lēmumu (protokola Nr.35 3.7. punkts), jo pieteicēja iesniegumam netika pievienoti dokumenti, kas mainītu lietas faktiskos apstākļus.

[8.5] 2006. gada 27. februārī pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar lūgumu atcelt 2006. gada 20. janvāra Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu

pārvaldes vēstuli Nr. DK-06-1070-ap un uzlikt par pienākumu atbildētājam pieņemt likumam un faktiskajiem apstākļiem atbilstošāku lēmumu.

[8.6] 2006. gada 18. maijā pieteicējs atkārtoti vērsies Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldē ar 2005. gada 26. jūlija iesnieguma saturam identisku lūgumu (lietas 89. lapa) reģistrēt viņu palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai sociālajā dzīvojamā mājā;

[8.7] Ar Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldes komisijas personu reģistrācijai pašvaldības palīdzības saņemšanai dzīvokļa jautājumu risināšanā un izslēgšanai no palīdzības reģistra 2006. gada 19. jūlija (protokola Nr.27 3.12. punkts) lēmumu (lietas 79. lapa) ir atteikts reģistrēt pieteicēju palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai sociālās dzīvojamās mājās.

[8.8] Minēto lēmumu pieteicējs ir apstrīdējis Rīgas domes komunālā departamenta direktoram, 2006. gada 22. augustā iesniedzot attiecīgu iesniegumu (lietas 75. – 76. lapa).

[8.9] Ar Rīgas domes komunālā departamenta 2007. gada 17. janvāra lēmumu Nr. DK-07-1024-ap (lietas 63. – 64. lapa) Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldes komisijas personu reģistrācijai pašvaldības palīdzības saņemšanai dzīvokļa jautājumu risināšanā un izslēgšanai no palīdzības reģistra 2006. gada 19. jūlija lēmums (protokola Nr.27 3.12. punkts) atstāts negrozīts.

[8.10] 2007. gada 12. februārī pieteicējs iesniedza sūdzības papildinājumus administratīvajā lietā Nr. A42352906 (lietas 60. – 62. lapa), kuros pieteicējs lūdz atcelt 2006. gada 20. janvāra Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldes vēstulē Nr. DK-06-1070-ap norādīto, atcelt 2007. gada 17. janvāra Rīgas domes Komunālā departamenta lēmumu DK-07-1024-ap un uzlikt par pienākumu atbildētājam pieņemt likumam un faktiskajiem apstākļiem atbilstošāku lēmumu.

Ņemot vērā, ka konkrētajā gadījumā pieteicējs divas reizes pēc kārtas vērsies iestādē ar identiska satura iesniegumiem, lūdzot Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldi reģistrēt viņu palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai sociālajā dzīvojamā mājā, un abas reizes iestāde ir vērtējusi satura ziņā identiskus dokumentus, tiesa secina, ka faktiski pieteikums ir iesniegts par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, līdz ar to konkrētajā gadījumā tiesas kontrolei pakļauts pēdējais atteikums reģistrēt pieteicēju palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai sociālajā dzīvojamā mājā, t.i. Rīgas domes Komunālā departamenta 2007. gada 17. janvāra lēmums DK-07-1024-ap (turpmāk – pārsūdzētais lēmums).

[9] Atteikums reģistrēt pieteicēju palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai sociālajā dzīvojamā mājā ir pamatots ar šādām tiesību normām.

[9.1] Likuma „Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām” (turpmāk – likums) 5. pantu, kas noteic, ka sociālo dzīvokli ir tiesības īrēt personai (ģimenei), kura ir sociāli maznodrošināta (trūcīga) vai sociāli mazaizsargāta un uz kuru ir attiecināms viens no šādiem nosacījumiem:

1) attiecībā uz to ir stājies likumīgā spēkā tiesas spriedums par izlikšanu no dzīvojamās telpas saskaņā ar likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 29. panta pirmās daļas 2. punktu;

2) tā īrē pašvaldības īpašumā esošu dzīvokli un ir izteikusi vēlēšanos īrēt sociālo dzīvokli;

3) persona ir bārenis un nav nodrošināta ar dzīvojamo telpu.

(2) Persona (ģimene) ir sociāli maznodrošināta (trūcīga), ja tā atzīta par tādu saskaņā ar likumu "Par sociālo palīdzību".

(3) Persona (ģimene) ir sociāli mazaizsargāta, ja tā atbilst vienam no likuma "Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 9. panta otrās daļas nosacījumiem.

(4) Pašvaldība var noteikt atvieglotus nosacījumus personas (ģimenes) atzīšanai par tiesīgu īrēt sociālo dzīvokli.

(5) Persona (ģimene) zaudē tiesības īrēt sociālo dzīvokli, ja tā vairs neatbilst šā panta nosacījumiem.

[9.2] Rīgas domes 2005. gada 12. jūlija saistošo noteikumu Nr. 6 „Personu, kurām nepieciešama palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanā, reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtība" 1.3., 2.15. punktu un 3.1.13. apakšpunktu. Minētās tiesību normas noteic:

1.3. Persona, kura atbilstoši tiesiskam pamatojumam ir deklarējusi dzīvesvietu Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā (pirms 2003. gada 1. jūlija bija pierakstīta dzīvesvietā Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā), iesniedz Dzīvokļu pārvaldē rakstveida iesniegumu un dokumentus, kas apliecina, ka persona ir tiesīga saņemt palīdzību, iesniegumā norādot, kādi palīdzības veidi personai nepieciešami. Ja iesniegumu iesniedz vairākas personas, to paraksta tās personas, kuras ir pilngadīgas.

2.15. 13. reģistrā sociālā dzīvokļa (vai sociālās dzīvojamās telpas) īrēšanai reģistrē:

2.15.1. pensijas vecumu sasniegušas politiski represētās personas, ja to īpašumā nav dzīvojamās telpas;

2.15.2. maznodrošinātas personas, uz kurām attiecināms viens no šādiem nosacījumiem:

2.15.2.1. stājies likumīgā spēkā tiesas spriedums par personas izlikšanu no dzīvojamās telpas saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" $28.^{2}$ panta pirmo daļu;

2.15.2.2. stājies likumīgā spēkā tiesas spriedums par pensijas vecumu sasniegušas personas vai personas, kura atzīta par 1. vai 2. grupas invalīdu, izlikšanu no dzīvojamās telpas saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" $28.^{3}$ panta pirmo daļu, $28.^{4}$ panta otro daļu;

2.15.2.3. persona īrē valsts vai pašvaldības īpašumā esošu dzīvojamo telpu, kuru nodod valstij vai pašvaldībai, jo ir izteikusi vēlēšanos īrēt sociālo dzīvokli (sociālo dzīvojamo telpu);

2.15.2.4. pensijas vecumu sasniegusi vai par 1. vai 2.grupas invalīdu atzīta persona, kura kā ģimenes loceklis lieto vienu dzīvojamo telpu, kas ģimenes locekļu īpašumā nodota privatizācijas procesā, ja šī persona izveidojusi atsevišķu ģimeni vai tai atsevišķa dzīvojamā telpa pienākas saskaņā ar noteikumu pielikumā minētās slimības raksturu;

2.15.2.5. persona īrē dzīvojamo telpu denacionalizētā (likumīgajam īpašniekam atdotā), fiziskai vai juridiskai personai piederošā mājā, turklāt persona dzīvojamo telpu lietojusi līdz īpašuma tiesību atjaunošanai vai mājas nodošanai īpašumā;

2.15.2.6. persona ne mazāk kā trīs gadus īrē fiziskai vai juridiskai personai piederošu dzīvojamo telpu Rīgā;

2.15.2.7. persona ir bārenis un nav nodrošināta ar dzīvojamo telpu;

2.15.2.8. pensijas vecumu sasniegusi vai par 1. vai 2. grupas invalīdu atzīta persona, kura īrē dzīvojamo telpu istabu plānojuma sociālajā dzīvojamā mājā vai sociālo dzīvokli bez ērtībām un regulāri pilda sociālās dzīvojamās telpas īres līguma nosacījumus.

3.1. Persona apliecina tiesības saņemt palīdzību, pievienojot iesniegumam šādus dokumentus:

3.1.13. 13.reģistrā minētās personas:

- dzīvojamās telpas īres līguma kopiju;
- tiesas sprieduma, kurš stājies likumīgā spēkā, kopiju, uzrādot oriģinālu;
- pases, bērna dzimšanas apliecības kopiju, uzrādot oriģinālu;
- pensionāra apliecības kopiju, uzrādot oriģinālu;
- invalīdiem – VDEĀK izziņas kopiju, uzrādot oriģinālu;
- lēmumu par aizgādnības tiesību izbeigšanos vai aprobežošanu un bērna bāreņa vai bez vecāku gādības palikuša bērna ievietošanu valsts audzināšanas iestādē vai nodošanu aizbildnībā;
- izziņas par bērna atrašanos valsts audzināšanas iestādēs vai pie aizbildņa;

- ģimenes ārsta atzinumu par to, ka persona slimo ar kādu no noteikumu pielikumā minētajām slimībām;
- politiski represētās personas apliecības kopiju, uzrādot oriģinālu (politiski represētām personām).

[10] Tiesa atzīst, ka atbildētājs, pārbaudot pieteicēja iesniegumu un tam pievienotos dokumentus, konstatējis, ka uz pieteicēju nav attiecināma neviena no minētajām tiesību normām, kas dotu pieteicējam tiesības īrēt sociālo dzīvojamo platību, līdz ar to viņš nav atzīstams par subjektu, kuru būtu jāreģistrē pašvaldībā sociālās dzīvojamās platības izīrēšanai. No lēmuma konteksta izriet, ka atbildētājs uzskatījis, ka konkrētajā gadījumā izdodams obligātais administratīvais akts, līdz ar to atbildētājs nav vērtējis lietderības apsvērumus pārsūdzētā lēmuma izdošanai.

[11] Kā atzinusi Satversmes tiesa 2007.gada 28.februāra lēmumā lietā Nr. 2006-41-01 – obligātā administratīvā akta mērķis ir noteikt precīzu iestādes izturēšanos visos normā paredzētajos tipiskajos gadījumos. Tādējādi likumdevējs ir garantējis tiesisko drošību un paredzamību gan privātpersonām, gan valstij. Tā kā likumdevējs ir pieņēmis, ka, iestājoties konkrētiem faktiskiem apstākļiem, valsts pārvaldei ir pienākums izdot noteikta satura administratīvo aktu, valsts pārvaldes iestādes rīcības brīvība šajā gadījumā ir samazināta līdz minimumam (..). Tomēr demokrātiskā tiesiskā valstī valsts pārvaldei ir jātiecas nodrošināt taisnīgumu. Nav pieļaujama formāla apstrīdēto normu piemērošana, ignorējot faktiskos apstākļus, kas konkrētu gadījumu būtiski atšķir no citiem gadījumiem, kuros likumdevējs ir paredzējis noteiktu valsts varas izmantošanas veidu.

Netipiskajos gadījumos, (..) iestādei ir tiesības atkāpties no tiesisko seku īstenošanas. Tomēr šādai atkāpei ir jābūt pamatotai ar īpašiem, uzrādāmiem un pārliecinošiem argumentiem (..) . Viens no šādiem gadījumiem varētu būt samērīguma pārbaude tad, ja ar obligāto administratīvo aktu tiek ierobežotas personas pamattiesības (..).

[12] No lietā esošajiem materiāliem izriet, ka pieteicējs no 2005. gada 8. septembra līdz 2006. gada 28. februārim (lietas 12. lapa) un 2006. gada 1. jūnija līdz 2006. gada 30. novembrim (lietas 81. lapa) bija atzīts par maznodrošinātu personu.

No SIA „Remo un T" 1999. gada 12. aprīļa un 2000. gada 20. novembra dzīvesvietas izziņām (lietas 15. un 16. lapa) secināms, ka pieteicējs dienesta viesnīcā */dzēsta adrese/*, Rīgā, (nenorādot īrē nodotās telpas platību) bija pierakstīts no 1988. gada 19. decembra. Līdzīga satura informācija izriet arī no uzņēmuma „Mītne" 1994. gada 28. februāra dzīves vietas izziņas (lietas 17. lapa) ar precizējumu, ka pieteicējam tika nodota īrē gultasvieta.

2005. gada 1. augustā pieteicējs ir deklarējis savu dzīves vietu Rīgā, */dzēsta adrese/* (lietas 13. lapa), t.i. patversmē.

2005. gada 1. septembrī pieteicējs noslēdza terminētu dienesta dzīvojamās telpas īres līgumu ar SIA „Stemina" par gultasvietas īri istabā */dzēsta adrese/*, Rīgā līdz 2006. gada 1. februārim.

2007. gada 18. janvārī SIA „Stemina" izsniedza pieteicējam izziņu, ka pieteicējs no 2005. gada 1. augusta nedzīvo dienesta viesnīcā */dzēsta adrese/*, Rīgā. Dienesta viesnīca no 2006. gada 11. februāra ir slēgta, sakarā ar īres līguma pārtraukšanu ar SIA „Rīgas ūdens".

No konstatētā tiesa secina, ka pieteicēja statuss uz iesniegumu izskatīšanas laiku – 2005. gada 26. jūliju un 2006. gada 18. maiju – formāli neatbilda nevienam no likuma 5. panta pirmajā daļā, ne arī Saistošo noteikumu 2.15. punktā minētajiem kritērijiem, lai personai būtu tiesības īrēt sociālo dzīvokli. Likuma 5. panta ceturtajā daļā ir noteikts, ka pašvaldība var noteikt atvieglotus nosacījumus personas (ģimenes) atzīšanai par tiesīgu īrēt sociālo dzīvokli. Tiesa atzīst, ka Rīgas pilsētas pašvaldība saistošajos noteikumos noteica visas personu grupas, kam pašvaldība apņemas nodrošināt palīdzības sniegšanu dzīvokļa jautājumu risināšanā, un saistošajos noteikumos sniegtais personu grupu uzskaitījums ir izsmeļošs.

Tādējādi tiesa secina, ka atbildētājs, atsakot pieteicējam reģistrāciju palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai sociālajā dzīvojamā mājā, novērtējis lietas faktiskos apstākļus atbilstoši spēkā esošajām tiesību normām, tai skaitā arī apstākli, ka pieteicējs vismaz trīs gadus nav īrējis fiziskai vai juridiskai personai piederošu dzīvojamo telpu (saistošo noteikumu 2.15.2.6. apakšpunkts), jo pieteicējam no 1988. gada 19. decembra līdz 2005. gada 1. augustam bija nodrošināta iespēja lietot tikai gultas vietu */dzēsta adrese/*, Rīgā, kas nevar būt par īres līguma priekšmetu atbilstoši likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 3. panta pirmajai daļai, kas noteic, ka dzīvojamās telpas īres līguma priekšmets var būt atsevišķs dzīvoklis, dzīvokļa daļa vai dzīvojamā māja, par atsevišķu īres līguma priekšmetu nevar būt istabas daļa vai caurstaigājama istaba, kā arī palīgtelpas (virtuve, gaitenis, pieliekamā telpa u.c.).

[13] Tomēr tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā rezultāts, kāds ir sasniegts, pieņemot obligāto administratīvo aktu (formāla tiesību normu piemērošana) nav samērīgs ar pieteicēja interešu ierobežojumu. Tiesa konstatē, ka atbildētājs saistošajos noteikumos noteicis, ka sociālā dzīvokļa (vai sociālās dzīvojamās telpas) īrēšanai reģistrē pensijas vecumu sasniegušas politiski represētās personas, ja to īpašumā nav dzīvojamās telpas (2.15.1.apakšpunkts), kā arī maznodrošinātās personas, kuras ne mazāk kā trīs gadus īrē fiziskai vai juridiskai personai piederošu dzīvojamo telpu Rīgā (2.15.2.6. apakšpunkts). Pieteicējs ir pensijas vecumu sasniegusi persona un viņa īpašumā nav dzīvojamās telpas, kā arī pieteicējs ir maznodrošināta persona un vairāk nekā trīs gadus īrējis gultas vietu juridiskai personai piederošā dzīvojamā mājā */dzēsta adrese/*, Rīgā, tātad nepārtraukti dzīvojis Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā.

No minētā izriet, ka pieteicēja situācija konkrētajā gadījumā atzīstama par *netipisku*, jo pieteicēja statuss *daļēji* atbilst diviem saistošajos noteikumos noteiktajiem kritērijiem, kuriem iestājoties persona var tikt reģistrēta sociālā dzīvokļa (vai sociālās dzīvojamās telpas) īrēšanai – 2.15.1. un 2.15.2.6. apakšpunkts – pieteicējs ir pensijas vecumu sasniegusi maznodrošināta persona, kuram dzīvesvieta Rīgā bijusi ilgāk nekā 17 gadus un visu šo laiku viņš īrējis dzīvojamās telpas daļu juridiskām personām piederošā dzīvojamā mājā, un viņa īpašumā nav dzīvojamās telpas.

[14] Kā atzinis E. Levits rakstā „Samērīguma princips un obligātais administratīvais akts" (publicēts 2007. gada 27. marta laikraksta „Latvijas Vēstnesis" pielikumā „Jurista vārds" Nr. 13) likuma formāla piemērošana netipiskos gadījumos pēc būtības ir likuma neparedzēta, nejauša piemērošana situācijās, kas gan formāli izpilda likuma normas tiesisko sastāvu, bet neņem vērā *visus* konkrētā gadījuma nozīmīgos apstākļus. Likuma piemērošana šādos gadījumos – it sevišķi, ja likums paredz, ka iestādei nav rīcības brīvības, kas dotu tai iespēju atrast adekvātākās tiesiskās sekas, bet, ka tai jāizdod obligātais administratīvais akts, konkrētā gadījumā (ietverot arī papildu apstākļus, kas padara šo gadījumu par netipisku) – bieži var novest pie tā, ka obligāti izdodamais administratīvais akts ir *nesamērīgs*.

Saskaņā ar Satversmes tiesas 2007. gada 28. februāra lēmumu lietā Nr. 2006-41-01 šādus gadījumus – kad samērīguma princips ir pārkāpts tādēļ, ka iestāde netipiskā gadījumā ir izdevusi obligātu administratīvu aktu, kas konkrētajā gadījumā ir nesamērīgs – var koriģēt tiesa administratīvā procesa ietvaros.

Faktiski tas nozīmē, ka tiesai attiecīgajā likuma normā ir "jāielasa" rīcības brīvība un jāpiemēro tādas sekas, kas konkrētajam netipiskajam gadījumam būtu adekvātas (samērīgas).

Tā kā samērīguma princips tiek piemērots nelabvēlīga administratīvā akta gadījumā, tad tas praktiski nozīmē, ka, neraugoties uz to, ka likums paredz izdot obligātu (un adresātam nelabvēlīgu) administratīvu aktu, tiesa var šādu aktu atcelt, vai – ja tādā

veidā tomēr iespējams labāk īstenot likumdevēja hipotētisko gribu – tā vietā noteikt citu noregulējumu, kurš nav nesamērīgs.

Rakstā arī atzīts, ka šāda tiesas rīcība ir nepieciešama gadījumos, ja ar administratīvo aktu tiek ierobežotas personas pamattiesības.

[15] Konkrētajā gadījumā ar administratīvo aktu noraidīts pieteicēja lūgums reģistrēt viņu palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai sociālajā dzīvojamā mājā.

Kaut Latvijas Republikas Satversmē nav garantētas personas tiesības uz mājokli, tiesa atzīst, ka atbilstoši Satversmes 109. pantam, kas ietverts Satversmes VIII nodaļā „Cilvēka pamattiesības", ikvienam ir tiesības uz *sociālo nodrošinājumu vecuma*, darbnespējas, bezdarba un citos likumā noteiktajos gadījumos.

Pieteicējs ir pensijas vecumu sasniegusi persona (pieteicēja vecums ir 71 gads), līdz ar to atbilstoši Satversmes 109. pantam viņam ir tiesības uz sociālo nodrošinājumu atbilstoši pieteicēja vecumam, kad personai ir būtiski samazināta iespēja pašam nodrošināt sev dzīvojamo platību – pieteicējs vēlas īrēt dzīvojamo telpu sociālajā mājā.

Atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 32. pantam sociālās palīdzības mērķis ir sniegt materiālu atbalstu krīzes situācijā nonākušām trūcīgām ģimenēm (personām), lai apmierinātu to pamatvajadzības un veicinātu darbspējīgo personu līdzdarbību savas situācijas uzlabošanā. Kā jau norādīts iepriekš, pieteicējam vecuma dēļ ir būtiski samazinātas iespējas savas situācijas uzlabošanā.

Atbilstoši minētā likuma 1. punktā ietvertajai legāldefinīcijai personas pamatvajadzības ir ēdiens, apģērbs, *mājoklis*, veselības aprūpe, obligātā izglītība (11. punkts).

Konkrētajā gadījumā pieteicējs savu mājokļa pamatvajadzību apmierina, saņemot patversmes pakalpojumu. Patversme Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 1. panta 12. punktā definēta kā sociālā institūcija, kas personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām nodrošina *īslaicīgas uzturēšanās* iespējas, uzturu, personiskās higiēnas iespējas un sociālā darba speciālistu pakalpojumus.

Pieteicējs patversmē */dzēsta adrese/*, Rīgā, deklarējis savu dzīvesvietu kopš 2005. gada 1. augusta. No minētā, tiesas ieskatā, izriet secinājums, ka īslaicīgas uzturēšanas iespējas šajā sociālajā institūcijā viņš ir izsmēlis.

Ņemot vērā pieteicēja vecumu un to, ka, saņemot vienīgi pensiju, pieteicējs atzīts arī par maznodrošinātu personu, tiesa secina, ka pieteicējam ir ievērojami ierobežota iespējā īrēt dzīvojamo platību kādā fiziskās vai juridiskās personai piederošajā dzīvojamajā mājā.

Tiesas ieskatā vienīga iespēja sniegt pieteicējam palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā ir reģistrēt viņu sociālā dzīvokļa (vai sociālās dzīvojamās telpas) īrēšanai.

APL 253. panta sestā daļa noteic, ka ja nepieciešams, tiesa uzdod iestādei atceltā vai par spēkā neesošu atzītā administratīvā akta vietā izdot jaunu administratīvo aktu. Lemjot par jauna administratīvā akta izdošanu, iestāde ņem vērā tiesas nolēmumā konstatētos faktus un juridiskos apsvērumus.

Ievērojot spriedumā minētos apsvērumus, tiesa atzīst, ka pārsūdzētais lēmums ir atceļams un uzdodams atbildētājam atceltā lēmuma vietā izdot jaunu pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru pieteicējs tiktu reģistrēts sociālā dzīvokļa (vai sociālās dzīvojamās telpas) īrēšanai.

APL 126. panta pirmā daļa noteic, ka, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Konkrētajā lietā pieteicējs samaksājis valsts nodevu Ls 1 apmērā (lietas 33. lapa).

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251. pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt *G.K.* pieteikumu.

Atcelt Rīgas domes Komunālā departamenta 2007. gada 17. janvāra lēmumu Nr. DK-07-1024-ap no tā pieņemšanas dienas.

Uzdot Rīgas domes Komunālajam departamentam viena mēneša laikā no sprieduma stāšanās spēkā izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru *G.K.* tiek reģistrēts sociālā dzīvokļa (vai sociālās dzīvojamās telpas) īrēšanai.

Uzlikt par pienākumu Rīgas pilsētas pašvaldībai atlīdzināt pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu Ls 1 (viena lata) apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Tiesnese I.Kaļiņina